

ПРОКУРАТУРА НА РБ
ГЛАВЕН ПРОКУРОР

София 06.XII.2005 г.

ИЗХ. № 141 / 2005
Р
Образуван в.д. № 8 / 2005 г.
се създава за докладване
на Конституционния съд
по допустимостта на
инициатива
от 12.2005

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД
Гл. № *КС-34*
Дата *06.12.2005*

До
Конституционния съд
на Република България

ИСКАНЕ

от главния прокурор на Република България
на основание чл.150, ал.1, във вр. с чл.149,
ал.1, т.1 и т.2 от Конституцията на Р България

ОТНОСНО: 1. УСТАНОВЯВАНЕ НА ПРОТИВОКОНСТИТУЦИОННОСТТА НА РАЗПОРЕДБИТЕ НА ЧЛ. 5, АЛ. 2 ОТ ЗАКОНА ЗА КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД /обн., ДВ, бр.67 от 16.08.1991 г., доп., бр. 25 от 16.03.2001 г., в сила от 1.09.2000 г., изм. и доп., бр. 45 от 30.04.2002 г., бр. 114 от 30.12.2003 г., в сила от 1.01.2004 г.), **ЧЛ. 38 АЛ. 5 ОТ ЗАКОНА ЗА МЕСТНОТО САМОУПРАВЛЕНИЕ И МЕСТНАТА АДМИНИСТРАЦИЯ** (обн., ДВ, бр. 77 от 17.09.1991 г., в сила от 17.09.1991 г., изм., бр. 24 от 14.03.1995 г., изм. и доп., бр. 49 от 30.05.1995 г., бр. 65 от 21.07.1995 г., изм., бр. 90 от 24.10.1996 г., доп., бр. 122 от 19.12.1997 г., изм., бр. 33 от 24.03.1998 г., бр. 130 от 5.11.1998 г., в сила от 6.12.1998 г., изм. и доп., бр. 154 от 28.12.1998 г., доп., бр. 67 от 27.07.1999 г., изм. и доп., бр. 69 от 3.08.1999 г., в сила от 3.08.1999 г., изм., бр. 26 от 29.03.2000 г., изм. и доп., бр. 85 от 17.10.2000 г., в сила от 17.10.2000 г., изм., бр. 1 от 2.01.2001 г., в сила от 31.03.2001 г., доп., бр. 28 от 19.03.2002 г., изм., бр. 45 от 30.04.2002 г., бр. 119 от 27.12.2002 г., в сила от 1.01.2003 г., изм. и доп., бр.69 от 5.08.2003 г., в сила от 27.10.2003 г., бр. 19 от 1.03.2005 г., изм., бр.34 от 19.04.2005 г., в сила от 1.06.2005 г.) **и ЧЛ. 125а, АЛ. 8 ОТ ЗАКОНА ЗА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ** (обн., ДВ, бр. 59 от 22.07.1994 г.; Решение № 8 на Конституционния съд на РБ от 15.09.1994 г. - бр. 78 от 27.10.1994 г.; Решение № 9 на Конституционния съд на РБ от 30.09.1994 г. - бр. 87 от 25.10.1994 г.; Решение № 17 на

Конституционния съд на РБ от 3.10.1995 г. - бр. 93 от 20.10.1995 г.; доп., бр. 64 от 30.07.1996 г., в сила от 30.07.1996 г.; Решение № 19 на Конституционния съд на РБ от 29.10.1996 г. - бр. 96 от 8.11.1996 г.; изм. и доп., бр. 104 от 6.12.1996 г., в сила от 7.01.1997 г., изм., бр. 110 от 30.12.1996 г., бр. 58 от 22.07.1997 г., бр. 122 от 19.12.1997 г., бр. 124 от 23.12.1997 г., в сила от 1.04.1998 г. - бр. 21 от 20.02.1998 г., бр. 11 от 29.01.1998 г., изм. и доп., бр. 133 от 11.11.1998 г.; Решение № 1 на Конституционния съд на РБ от 14.01.1999 г. - бр. 6 от 22.01.1999 г.; изм., бр. 34 от 25.04.2000 г., в сила от 1.01.2001 г., бр. 38 от 9.05.2000 г., доп., бр.84 от 13.10.2000 г., изм., бр. 25 от 16.03.2001 г., в сила от 31.03.2001 г., изм. и доп., бр. 74 от 30.07.2002 г.; Решение № 11 на Конституционния съд на РБ от 14.11.2002 г. - бр. 110 от 22.11.2002 г.; Решение № 13 на Конституционния съд на РБ от 16.12.2002 г. - бр. 118 от 20.12.2002 г.; изм. и доп., бр. 61 от 8.07.2003 г., в сила от 8.07.2003 г., изм., бр. 112 от 23.12.2003 г., в сила от 1.01.2004 г., изм. и доп., бр. 29 от 9.04.2004 г., в сила от 9.04.2004 г., изм., бр. 36 от 30.04.2004 г., в сила от 31.07.2004 г., доп., бр. 70 от 10.08.2004 г., в сила от 1.01.2005 г.; изм. с Решение № 4 на Конституционния съд на РБ от 7.10.2004 г. - бр. 93 от 19.10.2004 г.; Решение № 4 на Конституционния съд на РБ от 21.04.2005 г. - бр. 37 от 29.04.2005 г.; изм., бр. 43 от 20.05.2005 г., в сила от 1.09.2005 г.);

2.ТЪЛКУВАНЕ НА РАЗПОРЕДБАТА НА ЧЛ. 93, АЛ. 1 ОТ КОНСТИТУЦИЯТА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Уважаеми дами и господа конституционни съдии,

I. Моля да обявите за противоконституционни разпоредбите на чл. 5, ал. 2 от Закона за Конституционния съд (ЗКС), чл. 38, ал. 5 от Закона за местното самоуправление и местната администрация (ЗМСМА) и чл. 125 а, ал. 8 от Закона за съдебната власт (ЗСВ).

1. Според чл. 5, ал. 2 от ЗКС членовете на Конституционния съд продължават да изпълняват своите функции до встъпване в длъжност на техните приемници. Тази разпоредба противоречи на чл. 148, ал. 1, т. 1 от Конституцията, според която мандатът на съдия от Конституционния съд се прекратява при изтичане на определения срок.

2. Чл. 38, ал. 5 от ЗМСМА предвижда, че кметът продължава да изпълнява своите функции до полагането на клетва от новоизбрания. Тази разпоредба

противоречи на чл. 139, ал. 1 от Конституцията, която предвижда, че кметът се избира за срок от четири години.

3. Съгласно чл. 125а, ал. 8 от ЗСВ до встъпването в длъжност на нов административен ръководител досегашният продължава да изпълнява длъжността. Разпоредбата противоречи на чл. 129, ал. 5 от Конституцията, според която административните ръководители в органите на съдебната власт, с изключение на тези по ал. 2, се назначават за срок от пет години.

Противоконституционността на посочените разпоредби от ЗКС, ЗМСМА и ЗСВ произтича от приетото от Конституционния съд в Решение № 4 от 21.04.2005 г. по к.д. № 11/2004 г. Главните, „носещи” мотиви на това решение, които са задължителни за всички, в т.ч. и за Конституционния съд (чл. 14, ал. 6 от ЗКС) се свеждат до следното: Конституцията установява продължителност на срока за назначаване и в нея отсъства конституционно предвидена възможност за продължаването на този срок. Следователно Конституционният съд е приел категорично и по същество (а не *obiter dictum*), че след като има конституционно установен срок на правомощие, противоконституционен е всеки закон, който го продължава, без да има конституционно овластяване на парламента да го прави.

Такива са разпоредбите на чл. 5, ал. 2 от ЗКС, чл. 38, ал. 5 от ЗМСМА и чл. 125а, ал. 8 от ЗСВ.

Тези разпоредби следва да бъдат обявени за противоконституционни.

Освен това Конституционният съд следва изрично да изостави досегашната си практика относно липсата на автоматизъм за прекратяването на правомощия с изтичане на срока на мандата (Решение № 1 от 2004 г. по к.д. № 1/2004 г. и Решение № 1 от 1998 г. по к.д. № 34/1998 г. на Конституционния съд). Според първото решение прекратяването на правомощията не става автоматично с изтичането на срока на мандата, а въз основа на указ на президента. Според второто такъв автоматизъм няма и по отношение на мандата на заварения Висш съдебен съвет, чиито правомощия се прекратяват едва след образуването на нов Висш съдебен съвет. Тези съображения, мотиви и изводи са несъвместими с приетото в Решение № 4 от 21.04.2005 г. по к.д. № 11/2004 г. на Конституционния съд. По един и същи въпрос – за конституционносообразността на разпоредби относно упражняването на правомощия след конституционно определения срок – са налице взаимно изключващи се главни, решаващи мотиви в различни решения на Конституционния съд. А това е конституционно нетърпимо предвид ролята на Конституционния съд по чл. 1, ал. 1 от ЗКС – да осигурява върховенството на Конституцията.

II. Разпоредбата на чл. 93, ал. 1 от Конституцията определя 5-годишен мандат на президента. Конституцията не урежда въпроса кой изпълнява президентските правомощия след изтичането на този срок и до встъпването в длъжност на

новоизбрания президент. Тази хипотеза не се обхваща от разпоредбата на чл. 97, ал. 4 от Конституцията – тя има предвид само случаите, когато е налице невъзможност вицепрезидентът да встъпи в длъжност.

Възможни са два тълкувателни извода.

Първият – основан на типичния и обичаен за такива случаи законодателен подход – до встъпването в длъжност на новия титуляр, предишният продължава да осъществява правомощия (например – председателят и членовете на Сметната палата – чл. 13, ал. 4 от Закона за Сметната палата; членовете на Комисията за финансов надзор – чл. 6, ал. 1 от Закона за Комисията за финансов надзор; членовете на Управителния съвет на БНБ – чл. 12, ал. 4 от Закона за БНБ; ректорът – чл. 24, ал. 4 от Закона за висшето образование и др.).

Вторият – произтичащ от мотивите на Решение № 4 от 21.04.2005 г. по к.д. № 11/2004 г. на Конституционния съд – президентът преустановява изпълнението на своите правомощия с изтичането на 5-годишния срок, независимо че не е избран и не е встъпил в длъжност новият президент.

Всички юридически аргументи подкрепят първата тълкувателна алтернатива. Втората, обаче, се вписва в мотивите на цитираното решение на Конституционния съд. В това се състои и интересът от тълкуване. Създадена е ситуация, в която и с оглед на предстоящите президентски избори, произнасянето на Конституционния съд относно противоконституционността на разпоредбата на чл. 28, ал. 9, изр. второ от ЗСВ, извежда на преден план необходимостта Конституционният съд да даде тълкуване на разпоредбата на чл. 93, ал. 1 от Конституцията.

На основание чл. 18, ал. 2, т. 3 от ПОДКС предлагам като заинтересувани страни по делото да определите: Народното събрание, президентът, Министерският съвет, Върховният касационен съд, Върховният административен съд, Висшият съдебен съвет и Асоциацията на прокурорите.

Съгласно чл. 18, ал. 5 от ПОДКС прилагам преписи от искането за предложените заинтересувани институции.

С уважение;

Никола Филчев
Главен прокурор

